

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2019. május 14.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2019. május 14. 14:00

Időtartam: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga két részből áll.

I. rész – társadalomismeret és jelenismeret

II. rész – gazdasági és pénzügyi ismeretek

Az írásbeli dolgozat végső pontszámát (maximum 75 pont) az I. rész (maximum 55 pont) és a II. rész (maximum 20 pont) pontszámának összege adja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. rész

Társadalomismeret és jelenismeret

1. Esszé

Az alábbiakban két téma címét találja. Válasszon a megadott témákból egyet! Húzza alá a kiválasztott téma címét! Az adott témáról 20-25 soros esszé formájában foglalja össze gondolatait! Fogalmazza meg saját véleményét, álláspontját, és érveljen mellette! Említsen egy-két tartalmat alátámasztó vagy illusztráló példát, esetet! Válaszában legalább kétféleképpen közelítse meg a témát!

(Csak az egyik téma kidolgozásáért jár pont.)

A) Az olvasni tudás szerepe és problémái a digitális korban

vagy

B) A hatalmi ágak elválasztásának elve

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15 pont	
----------------	--

2. Elemzés

Elemezze 10-15 sorban a leírtakat a megadott kérdések alapján!

Regionális petíciót indított a Tudatos Vásárlók Egyesülete cseh, lengyel, szlovák és máltai partnereivel, amelyben fair trade termékek forgalmazását kéri a legnagyobb szupermarketláncoktól.

Eszerint egyre több fogyasztó szeretne méltányos kereskedelmi, azaz fair trade termékek vásárlásával hozzájárulni a szegénység leküzdéséhez. (...) Európai felmérések szerint a magyar fogyasztók 28 százaléka, a csehek 36, a lengyelek 29, a szlovákok 32 százaléka fizetne legalább öt százalékkal többet fejlődő országokból származó fair trade termékekért, hogy ezzel is támogassák az ott élő embereket.

Forrás:

<https://mno.hu/gazdasag/fairtrade-termeket-kovetelnek-a-szupermarketekben-1386326>

(szerkesztett változat)

- Mi a fair trade termelés és kereskedelem lényege?
- Milyen társadalmi magatartást jelenít meg a fair trade termékek (kereskedelem) iránti igény bejelentésével a Tudatos Vásárlók Egyesülete?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont	
----------------	--

3. Forráselemzés

A forrás és saját ismeretei felhasználásával 10-15 sorban válaszoljon a kérdésekre!

2018. január 1-től módosul a környezetvédelmi termékdíjról szóló törvény, a napokban került fel az Országgyűlés honlapjára – hívja fel a figyelmet a Mazars*.

Bár az elmúlt időszakban nem volt olyan év, amikor ne módosult volna a termékdíj-szabályozás, a finomhangolás tovább folytatódik.

Az elektromos és elektronikai berendezések hulladékairól szóló WEEE** irányelv rendelkezései szerint az Európai Unióban 2018. augusztus 15-ét követően az elektromos és elektronikai berendezések vonatkozásában már egységes besorolásokat kell használni. Ezek a módosítások indokolják a besorolás és a díjtételek kisebb-nagyobb mértékű változtatását. Jó hír azonban, hogy a termékdíjtétel is egységesítésre került az 57 Ft/kg díjtétellel, így a szórakoztató elektronikai cikkek (korábbi 114 Ft/kg) és a rádiótelefon-készülékek (korábbi 304 Ft/kg) esetében ez jelentős csökkenést jelent.

**Mazars = könyvvizsgálattal, számviteli szolgáltatásokkal, valamint adó-, jogi és üzleti tanácsadással foglalkozó független, integrált, nemzetközi szervezet.*

***Waste Electrical and Electronic Equipment = Elektromos és elektronikus berendezések hulladékai.*

Forrás:

<http://kamaraonline.hu/cikk/kornyezetvedelmi-termekdij-2018-január-1-jetol-ismet-valtozik-a-szabalyozas>
(szerkesztett változat)

- Mi a környezetvédelmi termékdíj? Mi a célja? Ki fizeti, és kinek?
- A felsoroltakon kívül milyen fogyasztási cikkek tartoznak még a termékdíjról szóló törvény hatálya alá? Nevezzen meg legalább hármat!

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont	
---------------	--

4. Fogalmak felismerése

Az alábbiakban a parlamentáris demokráciával kapcsolatos politikai fogalmak magyarázatát olvashatja. Írja a pontozott vonalra a meghatározásból felismert fogalmat!

a) Védi az országgyűlés jogait, őrködik annak méltósága és tekintélye felett, ügyel a házszabályok helyes alkalmazására, szervezi a parlament belső életét. Közjogi pozíciója közel áll az államfőéhez. A köztársasági elnöki jogkört az államfői megbízatás idő előtti megszűnése vagy az államfő akadályoztatása esetén gyakorolja.

b) Ez a jog minden országgyűlési képviselőt megillet. Jelentése, hogy képviselői tevékenysége, szavazata, véleménynyilvánítása miatt bíróság vagy más hatóság előtt senki nem vonható felelősségre, emiatt büntetőeljárás sem indulhat ellene. A képviselő nem mondhat le erről a jogáról. Őrizetbe venni vagy vele szemben más büntetőeljárás-jogi, szabálysértési kényszerintézkedést alkalmazni csak bűncselekmény, szabálysértés elkövetésének tettenérésekor lehet.

c) Egy parlamenti párt képviselőcsoportjának a vezetője.

3 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Önéletrajz

Az alábbi önéletrajz adatainak felhasználásával egészítse ki az EUROPASS stílusú curriculum vitae-t!

ÖNÉLETRAJZ

Kiss Gábor vagyok.

Megpályázom az önök által meghirdetett könyvelői állást. Több mint tízéves könyvelői tapasztalatomat egy olyan szervezetben szeretném kamatoztatni, ahol az eddig megszerzett szakmai tudásommal a cég növekedését támogathatom, és ahol nekem is lehetőségem nyílik a szakmai fejlődésre és előrelépésre. Az önök cége ilyen.

1980. szeptember 10-én születtem Szolnokon. Szüleim aktív dolgozók. Nagyon szeretem őket. Egy bátyám van, aki mérnök.

1998-ban a helyi Vásárhelyi Pál Gimnáziumban jeles eredménnyel érettségiztem, majd tanulmányaimat a Budapesti Corvinus Egyetemen folytattam, ahol pénzügy és számvitel szakon végeztem.

2009. febr. 1-jétől a mai napig Nagy Bank Zrt.-nél számviteli elemző munkakörben dolgozom csoportvezetői beosztásban. Munkámhoz tartozik a nemzetközi lízingfolyamatokhoz kötődő számviteli és elemzői feladatok ellátása, a havi zárásokban való részvétel, a főkönyvi bejegyzések ellenőrzése, a bejövő, kimenő és főkönyvi számlák egyeztetése, rögzítése az SAP-rendszerben, pénzügyi eredmények elemzése, adatok interpretációja és az éves és évközi beszámolók, adóbevallások elkészítése.

Hatalmas a teher rajtam. Nehezen viselem.

2006. szept. 1-je és 2009. febr. 1-je között a Money Hungary Kft. pénzügyi könyvelője voltam. A havi mérlegszámla-egyeztetéseket, a készpénzforgalom könyvelését, a banki utalások könyvelését és egyéb főkönyvi könyveléseket végeztem.

Diplomámat 2001. 06. 01. és 2006. 06. 30. között a Budapesti Corvinus Egyetemen pénzügy és számvitel szakon szereztem.

Anyanyelvem magyar.

A nyelvvizsgán angolból a hallás utáni szövegértésre B1-es, az olvasásra C1-es, a társalgásra C1-es, a folyamatos beszédre C1-es, az írásra B2-es minősítést kaptam.

Külföldi féléves áthallgatás során multikulturális környezetben jó kommunikációs és kezdeményezőképeségről tettem tanúbizonyságot.

Munkám során csoportvezetői beosztásomban a problémafelismerő és -megoldó képességet magas fokon sajátítottam el. Döntéshozatali és vezetői képességeimet pedig az egyetem hallgatói önkormányzatánál végzett munka során szereztem.

Rendszerben gondolkodó és jó koncentráció képességű vagyok. Precizitásom hosszabb stressz esetén is megmarad.

Számítógép-felhasználó ismeretem/képességem számítógépes rendszerek ismeretére (Linux, Windows), az Adobe programcsomagra, könyvelői programokra, banki CRM-alkalmazásokra terjed ki.

2003 és 2005 között a Corvinus Egyetemen a Külügyi Bizottság elnöke voltam.

2005 tavaszán Erasmus ösztöndíj keretében egy félévet hallgatói jogviszonyban Hollandiában a Rotterdami Egyetemen töltöttem.

A középiskolában informatikai oktatásban részesültem, bár ez a tudásom gyenge lábakon áll. Ismereteimet folyamatosan fejlesztem.

2008 óta B kategóriás jogosítvánnyal rendelkezem. Sajnos a vizsga csak második nekifutásra sikerült.

Sportolok, ezen belül amatőr hegymászó vagyok. Hál'istennek, eddig még semmim sem tört el.

Nagyon szeretném ezt az állást!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Címem:

Gépiró utca 23. 1234 Budapest
e-mail: gabor.kiss@freemail.hu
mobil: +36 80 1234568

Forrás:

http://europass.hu/documents/oneletraiz/Europass-CV-20130205-Kiss-HU_2%20oldalal_final.pdf
(szerkesztett változat)

EUROPASS STÍLUSÚ ÖNÉLETRAJZ

Személyi adatok

Kiss Gábor
Gépiró utca 23. 1234 Budapest
+36 80 1234568

a)
1980. 09. 10.

Betölteni kívánt munkakör

b)

Szakmai tapasztalat

2009. febr. 1. – jelenleg – Számviteli elemző (csoportvezető)

Nagy Bank Zrt.

– a nemzetközi lízingfolyamatokhoz kötődő számviteli és elemzői feladatok ellátása,

c) –

– főkönyvi bejegyzések ellenőrzése

– bejövő, kimenő és főkönyvi számlák egyeztetése, rögzítése az SAP-rendszerben

– pénzügyi eredmények elemzése, adatok interpretációja

– pénzügyi eredmények elemzése, adatok interpretációja

2006. szept. 1. - 2009. febr. 1. – Pénzügyi könyvelő

d)

– havi mérlegszámla-egyeztetések

– készpénzforgalom könyvelése

– banki utalások könyvelése

– egyéb főkönyvi könyvelések

Tanulmányok

2001. jún. 1. – 2006. jún. 30.

Pénzügy és számvitel Budapesti Corvinus Egyetem

Személyes készségek

anyanyelv: magyar

egyéb nyelvek: angol

	SZÖVEGÉRTÉS		BESZÉD		ÍRÁS
	Hallás utáni értés	Olvasás	Társalgás	Folyamatos beszéd	
Angol	B1	C1	C1	C1	B2

Kommunikációs készségek

Külföldi féléves áthallgatás során multikulturális környezetben elsajátított jó kommunikációs és kezdeményező-készség.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szervezési/vezetői készségek

Csoportvezetőként elsajátított problémafelismerő és -megoldó képesség
Döntéshozatali és vezetői képesség (az egyetem hallgatói önkormányzatánál végzett munka során)

Munkával kapcsolatos készségek

Rendszerben gondolkodás, jó koncentrációképesség hosszabb stressz esetén is, precizitás.

Számítógép-felhasználói készségek

Számítógépes rendszerek ismerete: Linux, Windows (Word, Excel és PowerPoint)
Adobe programcsomag
Könyvelői programok
Banki CRM-alkalmazások

Kiegészítő információk

2003–2005 között Budapesti Corvinus Egyetem, Külügyi Bizottság elnöke

- e)
B kategóriás jogosítvány
Sport: amatőr hegymászás

5 pont	
---------------	--

6. Érvelés

**A forrás felhasználásával érveljen a beruházás megvalósítása mellett és ellen!
A maximális pont eléréséhez legalább három-három helyes érv szükséges!**

A világ legnagyobb árapályerőművének megépítésével Nagy-Britannia olyan szén-dioxid-mentes áramforráshoz jutna, amely a szigetország energiaszükségletének öt százalékát fedezné. A kormány és ellenzék által egyaránt támogatott elképzelést azonban tucatnyi környezetvédő szervezet ádázul ellenzi.

A terv a Kelta-tengerbe ömlő Severn folyó egyedülálló adottságára épül. Ennek vizét a dagály naponta kétszer 15 méter magasra duzzasztva szorítja vissza a folyómederbe – apálykor viszont ellentétes irányban hömpölyög a hatalmas vízmennyiség a torkolatban. Ide, Bristol és Weston közé építenének egy 16 kilométer széles duzzasztógátat, benne óriási – 9 méter átmérőjű – turbinákkal. Utóbbiak összteljesítménye 8,6 Gigawatt lenne – annyi, mint hat atomerőműé. (A paksi erőmű négy blokkja mintegy 1,8 GW energiát termel.) Az árapályerőmű legalább 120 éven át szolgáltatna áramot anélkül, hogy egyetlen gramm szén-dioxidot bocsátana ki a levegőbe.

A beruházás tervezett költsége 15 milliárd font, a megépítés becsült ideje nyolc év lenne.

Forrás:

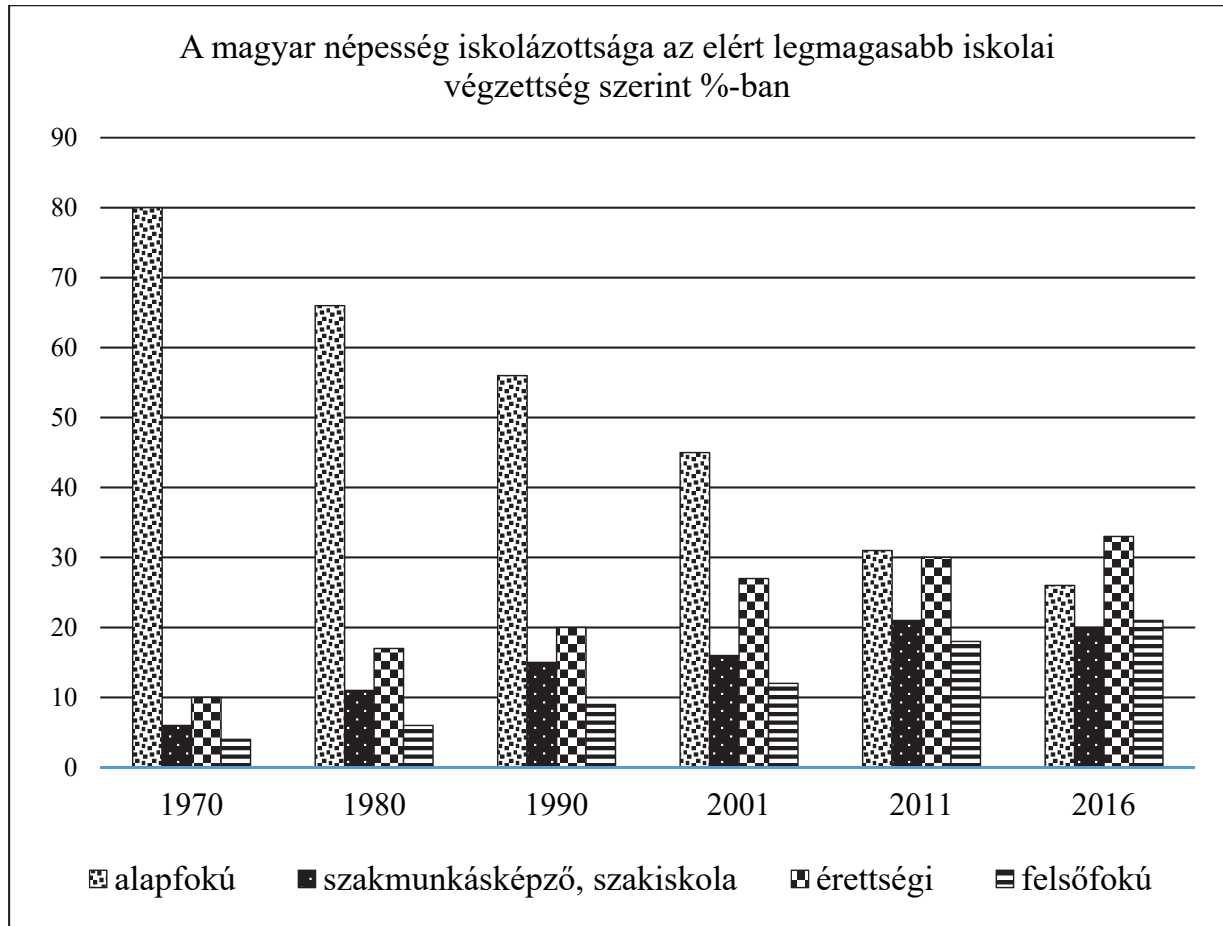
http://www.ng.hu/Civilizacio/2008/08/Brit_dilemma_a_Severn_folyo_torkolatanal (szerkesztett változat)

.....
.....
.....
.....
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Grafikon elemzése

A grafikon a magyar népesség iskolázottságát mutatja az elért legmagasabb iskolai végzettség szerint. Az ábra adataira és saját ismereteire támaszkodva válaszoljon a kérdésekre!

Forrás:

<http://iszolnok.hu/2017/12/15/megjelent-a-magyar-nepesseg-iskolazottsaga-mikrocenzus-2016-cimu-interaktiv-grafikon-es-kiadvany/> (szerkesztett változat)

a) A vizsgált időszakban mely végzettséggel rendelkezők aránya nőtt a legnagyobb mértékben?

.....

.....

b) Melyik évben haladta meg először a többi iskolatípusban tanulók száma együttesen az alapfokú végzettségűekét?

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- c) Írjon legalább három valós magyarázatot arra, hogy az alapfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 90-es évekig miért haladja meg rendre az 50 százalékot?

.....

.....

.....

.....

.....

5 pont	
---------------	--

9. Kiválasztás

Az alábbiakban munkavisztonnal kapcsolatos állításokat talál. Válassza ki, melyek vonatkoznak a munkavállalóra!

Írja a helyes állítások betűit a vonalra!

- A) Előírt helyen és időben munkára képes állapotban jelenik meg.
- B) A munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítja.
- C) Munkatársaival együttműködik.
- D) Úgy szervezi a munkát, hogy az az egészséget ne veszélyeztesse, és feleljen meg a biztonságos munkavégzés követelményeinek.
- E) Munkáját személyesen végzi.
- F) A munkavégzés során a felmerült és indokolt költségeket megtéríti.

.....

3 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. rész

Gazdasági és pénzügyi ismeretek

1. Adatsorok elemzése

Válaszoljon a kérdésekre!

A magyar államháztartás központi alrendszerének 2017. évi előzetes főbb pénzforgalmi adatai

	2016. évi tény mrd Ft*	2017. évi törvényi módosított előirányzat mrd Ft	2017. évi előzetes tény mrd Ft	Előirányzat= 100% index (%)
Központi költségvetés egyenlege	-747,0	-1 200,9	-1 904,2	158,6
Bevétel	12 480,4	11 962,8	13 087,4	109,4
Kiadás	13 227,4	13 163,7	14 991,6	113,9

*mrd Ft =milliárd forint

Forrás:

http://www.kormany.hu/download/e/8b/41000/monitoring_12_december_20180115.pdf (szerkesztett változat)

a) Hogyan alakult a magyar központi költségvetés egyenlege a vizsgált időszakban?

.....

.....

.....

b) Milyen következményekkel jár a költségvetés bevételi oldalának emelkedése, illetve csökkenése? Válaszát indokolja!

.....

.....

.....

.....

.....

c) Milyen megoldások közül választhat az állam az a) pontban leírt költségvetési helyzet kezelésére?

A maximális pont eléréséhez aláhúzással válasszon ki legalább két helytálló állítást!

- Kibocsáthat devizát.
- Vásárolhat devizát.
- Kibocsáthat állampapírt.
- Vásárolhat állampapírt.
- Eladhat aranyat.
- Vásárolhat aranyat.
- Kibocsáthat kincstárjegyet.
- Vásárolhat kincstárjegyet.

5 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Kiválasztás

Jelölje meg a helyes válasz betűjét!

a) Mi az árszínvonal?

- A) A termékek árainak átlaga.
- B) A termékek árainak súlyozott átlaga.
- C) A termékek és a munkaerő piaci árának átlaga.
- D) A termékek és a munkaerő piaci árainak súlyozott átlaga.

b) Az árak nemcsak egyes termék esetében, hanem összességükben is emelkednek, ha ...

- A) a makrokereslet meghaladja a makrokínálatot.
- B) a makrokínálat meghaladja a makrokeresletet.
- C) a mikrokereslet meghaladja a mikrokinálatot.
- D) a mikrokinálat meghaladja a mikrokeresletet.

c) Igaz-e a következő állítás?

Az állam és a munkavállalók közötti bértárgyalásokon a munkavállalók inflációs várakozásának is jelentős szerepe van az infláció alakulásában.

- A) Igaz, mert a munkavállalók olyan nominálbért akarnak kialkudni, amely a megegyezés idejére biztosítja a reálbér szinten tartását.
- B) Igaz, mert a munkavállalók olyan reálbért akarnak kialkudni, amely a megegyezés idejére biztosítja a nominálbér csökkenését.
- C) Hamis, mert a munkáltatók a nominálbérek meghatározásakor a termékek piaci árszínvonalát veszik figyelembe.
- D) Hamis, mert a tárgyaláson a felek az elmúlt tizenöt év bérszínvonalát veszik figyelembe.

3 pont

4. Kiegészítés

Egészítse ki mondatot a helyes válasz betűjével!

a) Az infláció oka

- A) csak a gazdaságban keresendő.
- B) csak a gazdaságon kívül keresendő.
- C) csak a vásárlási szokásokban keresendő.
- D) nem csak a gazdaságban keresendő.

b) Deflációról beszélünk akkor, ha

- A) a bérek folyamatosan csökkennek.
- B) magas szintű munkanélküliség mellett magas az inflációs ráta.
- C) az inflációs ráta csökken, amit más néven dezinflációnak is nevezünk.
- D) egy bizonyos időszakban csökken az általános árszínvonal.

2 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Esettanulmány

A kérdések segítségével 10-15 soros esszé formájában ismertesse, hogyan érvényesül a fogyasztóvédelem az internetes vásárlás során!

- *Egy internetes áruház ügyfélszolgálatára a következő telefonbeszélgetést rögzítette:*

Webáruház:

Jó napot kívánok. A termék, amit visszaküldött, rettentő rossz állapotban van. Ezt így nem tudjuk másnak eladni. Kérjük, fizesse meg nekünk az értékcsökkenést.

Vásárló:

Kérem, én jogosan álltam el a vásárlástól. Az, hogy a termék egy kicsit megkopott, az az önök problémája, és nem az enyém. Miért árulnak ilyen könnyen kopó terméket? Nem fizetek értékcsökkenést.

- *Jane Írországban él. Egy alkalommal az interneten jegyet vett egy helyi együttes koncertjére. Másnap értesült arról, hogy a koncert idején külföldre kell utaznia, ezért megpróbálta lemondani a jegyrendelést. Az internetes jegyeladást végző kereskedő azonban nem volt hajlandó a megrendelést törölni és a jegy árát visszatéríteni, mert szerinte koncertjegy vásárlás esetében nem illeti meg a fogyasztót a 14 napos elállási idő joga.*

- a) Mi a fogyasztóvédelem feladata?
- b) Mi az elálláshoz való jog?
- c) Mely termékekre nem terjed ki az elállási jog? (Legalább 3-4 terméket nevezzen meg!)
- d) Milyen fórum áll rendelkezésre a vásárló és az eladó közötti vitás kérdések rendezésére?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. rész Társadalomismeret és jelenismeret	pontszám	
	maximális	elért
1. Esszé	15	
2. Elemzés	10	
3. Forráselemzés	7	
4. Fogalmak felismerése	3	
5. Önéletrajz	5	
6. Érvelés	4	
7. Kiegészítés	3	
8. Grafikon elemzése	5	
9. Kiválasztás	3	
I. rész összesen	55	
II. rész		
Gazdasági és pénzügyi ismeretek	Pontszám	
	maximális	elért
1. Adatsorok elemzése	5	
2. Esszé	5	
3. Kiválasztás	3	
4. Kiegészítés	2	
5. Esettanulmány	5	
II. rész összesen	20	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	75	

dátum

javító tanár

Feladatsor	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt

dátum

dátum

javító tanár

jegyző